

УДК 35.072.2+323.2

DOI: 10.34132/pard2019.03.07

МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОВІДНОСИН І ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ З ІНСТИТУТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Миколаєць А. П., канд., наук з держ., упр., доцент, Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ, Україна

Значено, що різноманіття форм діяльності громадських об'єднань створює сприятливі умови для діалогу органів влади і населення, зміцнення соціальної стабільності. Дослідження проблеми дозволяє зробити висновок про позитивну динаміку в діяльності громадських об'єднань. Визначено, що ефективна взаємодія активного громадянського суспільства та сильної держави – найважливіша умова гармонійного розвитку обох. Зрозуміло, що не всі державні та місцеві органи зацікавлено працюють з громадськими структурами. Розвиненість форм взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості залежить багато в чому не стільки від соціально-економічного становища місцевих утворень, скільки від рівня інституціоналізації і соціальної активності самого неприбуткового сектора. А адже взаємодія між органами влади та іншими інститутами громадянського суспільства – це система, що динамічно розвивається, яка складається з наступних субсистем: культурно-ідеологічної субсистеми, яка характеризується активною громадянською позицією; управлінсько-правова субсистема, що представляє собою відмову від ієрархічної системи управління, відкритої до демократичних відносин, встановлення широких горизонтальних зв'язків в системі політичних мереж; економічної субсистеми, яка прагне до відходу від монополізму, націленої на залучення кожного дієздатного людини до участі в справах суспільства.

Ключові слова: механізм взаємовідносин і взаємодії громадських об'єднань; інститути державної влади, публічне управління; соціально-політичний розвиток; громадські ініціативи; культурно-

ідеологічної субсистеми; громадянська позиція; управлінсько-правова субсистема; демократичні відносини

Постановка проблеми у загальному вигляді. Взаємовідносини та взаємодія держави та громадянського суспільства є найважливішим фактором суспільного розвитку. Розуміння сутності, характеру відносин цих контрагентів означає виявлення можливостей демократичної трансформації суспільної системи, її здібностей до самовідновлення і розвитку. Особливу важливість такого роду завдання набуває саме для України, коли і формування нової державності, і становлення повноцінного громадянського суспільства багато в чому залежать від успішного функціонування і взаємодії цих основних суб'єктів соціально-політичного процесу [1, с. 89].

Громадські об'єднання, будучи органом, що представляє інтереси різних верств населення, взаємодіє з різними інститутами державної влади. Вони тісно співпрацює з Верховною Радою України в частині експертизи соціально значущих документів з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування, активно взаємодіє з Комітетом з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України. Зусилля спрямовані на те, щоб вирішувати такі основні завдання:

- розробка загальної стратегії регіонального розвитку;
- реалізація пріоритетних національних проектів в регіонах.
- вивчення правового застосування практики [2, с. 36].

Громадські об'єднання прагнуть взаємодіяти з усіма інститутами державної влади. Громадські об'єднання також охоплюють величезне коло громадських організацій, взаємодіють з ними та спільно вирішують багато суспільних проблем. Серед них реалізація пріоритетних національних проектів.

Загалом, різноманіття форм діяльності громадських об'єднань створює сприятливі умови для діалогу органів влади та населення, зміцнення соціальної стабільності [3]. Дослідження проблеми дозволяє зробити висновок про позитивну динаміку в діяльності громадських об'єднань. Стверджується тенденція активного сприяння громадським ініціативам, заснованим на взаємодії з органами вла-

ди, які мають на меті забезпечення сталого соціально-політичного розвитку регіонів, вдосконалення діяльності органів державної і місцевої влади, рішення різноманітних проблем інститутів громадянського суспільства [4].

Аналіз досліджень і публікацій. Взаємовідносини об'єднань громадян і владних структур були об'єктом дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених. Моделі взаємодії органів публічної влади та суспільства пропонували О. Белокурова, Т. Бельська, Р. Даль, І. Ібрагімова, М. Ільїн, О. Радченко, Н. Розенблюм, Ф. Рудич та інші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

- розкрити сутність взаємовідносин і взаємодії громадських об'єднань з інститутами державної влади;

- обґрунтувати шляхи удосконалення взаємовідносин і взаємодії громадських об'єднань з інститутами державної влади.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для більш ефективною взаємодії та оперативного вирішення питань в районах створені представники громадських об'єднань [5]. Працюють спеціальні комісії з розвитку громадянського суспільства, взаємодії з органами державної влади та громадськими об'єднаннями. Увійшли в практику спільного співробітництва «круглі столи», конкурси, семінари в режимі онлайн, на порталі створено спеціальну сторінку, де кожен громадянин може залишити своє питання для отримання потрібної відповіді, новинна стрічка, де висвітлюється

Найбільш актуальні проблеми, які потребують особливої уваги з боку, влади та громадськості, виносяться на обговорення «круглих столів» [6]. Тематика різна, але об'єднує їх одне: підтримка інтересів громадян, захист законних прав людей.

Громадські об'єднання діють у всіх областях України, що свідчить про прагнення громадянського суспільства у взаємодії з органами державної влади спільно вирішувати життєво важливі проблеми [7].

Сфери діяльності цих громадських інститутів постійно розширюються. Це захист прав громадян і правова просвіта, охорона природи і екологічна просвіта, допомога інвалідам, хворим дітям, самотнім людям похилого віку, життєве пристрій випускників дитячих будинків, захист прав споживачів тощо.

У контексті пошуку оптимальних форм взаємодії держави та громадських об'єднань безумовний інтерес представляє досвід зарубіжних країн, в яких такі канали та механізми формувалися протягом тривалого періоду часу [8]. Їх перенесення в український досвід в чистому вигляді навряд чи можливий як через відмінності в системі державного та політичного устрою, так з-за особливостей третього сектора. Проте конкретні механізми їх функціонування представляють безумовний інтерес [9].

Скандинавська модель відрізняється тим, що основним принципом внутрішньої політики держав Скандинавії можна назвати «Втрутитися для того, щоб не втручатися». У політичній системі цих країн особливу роль відіграє громадський сектор. Треба відзначити, що активність скандинавів в сфері участі в різних організаціях дуже висока. Тому практично все суспільство об'єднано всілякими корпораціями і може розглядатися як їх сукупність.

Корпорація в Скандинавії – громадська організація, яка відстоює перед обличчям інших суб'єктів політичного процесу переваги – інтереси своїх членів. В основному форми та методи взаємодії корпорацій і держави носять неформальний характер, хоча тенденція до формалізації існує. Слід зазначити, що основним адресатом «заходів впливу» корпорацій є не уряд, а бюрократія середнього бізнесу. Чинників запрошують на різні інформаційні заходи. Наступним за частотою звернень йде національний парламент, тут вирішальну роль відіграють не чиновники, а депутати. Відміною ознакою скандинавських корпорацій є те, що вони впливають на державу не ззовні, а зсередини, таким чином відбувається злиття корпорації з державою і його органами. Запорука успіху діяльності скандинавських корпорацій полягає в тому, що і парламент, і окремі депутати змушені зважати на думку корпорацій [10]. Такий високий авторитет корпорацій забезпечується, в першу корпорація представляє інтереси досить великого числа громадян, які є виборцями. В Україні ж більшість організацій представлено відносно невеликим, порівняно з загальною чисельністю населення, відсотком людей [11].

У Сполучених Штатах Америки широкого поширення набули цивільні комітети або громадські дорадчі групи. Цивільні комітет,

комісії, дорадчі групи, громадські ради формуються з представників комерційного сектору та громадських організацій, зацікавлених в тій чи іншій обговорюваній проблемі [12, с. 78]. Вони виконують ті ж функції, що і громадські слухання. Під час зустрічей, зборів та інших заходів, що проводяться комітетами, громадяни мають можливість висловити своє ставлення до того чи іншого проекту. У зборах і зустрічах беруть участь всі зацікавлені сторони: розробники, виконавці, спонсори проекту та ін.

У Великобританії взаємини влади та суспільно-добровольчого сектора переведені на якісно інший рівень. У листопаді 1998 року Уряд і суспільно-добровольчий сектор підписали угоду про спільну роботу – «Угода про взаємини між Урядом і суспільно-добровільним сектором в Англії» [13]. Подібні угоди уклалися і в інших частинах Великобританії. Угода – це вираз зобов'язання Уряду і суспільно-добровольчого сектора спільно працювати для поліпшення суспільства, а також підтримувати суспільно-добровольчу діяльність [14].

В угоді констатується важливість і незамінність суспільно-добровольчого сектора для нормального і успішного розвитку і функціонування суспільства в соціальній, культурній, економічній і політичній сферах життя, підкреслюється роль Уряду і необхідність співпраці Уряду з суспільно-добровільним сектором.

Для всіх країн, узятих в якості прикладу, найбільш використовуваним механізмом взаємодії влади і суспільства є різного роду консультатії [15, с. 65]. Другим аспектом є надання повної незалежної, а отже, об'єктивної інформації. Уряду і урядові структури змушені прислухатися до думки суспільно-добровольчого сектора і враховувати надану їм інформацію, так як громадські організації мають у своєму розпорядженні такими важливими ресурсами, як громадська думка. Третій аспект – це переговорний процес, де кожна зі сторін повинна мати якийсь ресурс, щоб змусити іншу прислухатися до своєї думки. На жаль, в Україні добровольчий сектор не завжди скористається цим ресурсом [16]. Отже, необхідно розвивати здатність громадського сектора задіяти цей ресурс в повній мірі.

Представники громадськості взяли участь у професійній підготовці та навчанні спостерігачів для здійснення ефективного контр-

олю за проведенням голосування, підрахунком голосів і встановленням підсумків голосування на виборах [17, с. 189]. Ними залучалися професіонали в галузі виборчого законодавства, за допомогою яких апробовувалися новітні методичні та технічні засоби, відпрацьовувалися моделі імітації роботи спостерігачів на виборчих дільницях.

Об'єднання зусиль всіх конструктивних громадських сил має сприяти забезпеченню законних прав та інтересів українських виборців, надавати сприятливий вплив на передвиборну атмосферу в країні, сприяти зміцненню інституту виборів як базової цінності демократії [18].

Величезна роль в діалозі між владою та громадськістю належить громадським об'єднанням, які беруть участь у виробленні рішень місцевої адміністрації.

Ефективна взаємодія активного громадянського суспільства та сильної держави – найважливіша умова гармонійного розвитку обох. Зрозуміло, ще не всі державні та місцеві органи зацікавлено працюють з громадськими структурами [19, с. 13]. Розвиненість форм взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості залежить багато в чому не стільки від соціально-економічного становища місцевої утворення, скільки від рівня інституціоналізації і соціальної активності самого неприбуткового сектора.

А адже взаємодія між органами влади та іншими інститутами громадянського суспільства – це система, що динамічно розвивається яка складається з наступних субсистем:

- культурно-ідеологічної субсистеми, яка характеризується активною громадянською позицією;
- управлінсько-правова субсистема, що представляє собою відмову від ієрархічної системи управління, відкритої до демократичних відносин, встановлення широких горизонтальних зв'язків в системі політичних мереж;
- економічної субсистеми, яка прагне до відходу від монополізму, націленої на залучення кожного дієздатного людини до участі в справах суспільства [20, с. 307].

Одним із значущих способів побудови системи взаємодії, заснованої на інтеграції всіх інститутів громадянського суспільства і

громадян, може виступити аутсорсинг. Головний сенс аутсорсингу – передача здійснення окремих функцій іншим організаціям, водночас як інсорсинг – реалізація інститутом держави всіх функцій виключно власними силами [21, с. 27]. Слід підкреслити, що проблема передачі ряду функцій від органів влади до інших організацій – комерційним і некомерційним – поставлена в Концепції реформування держслужби, визначено такі заходи, як забезпечення рівних умов доступу громадських об'єднань на ринки соціальних послуг, соціальне управління соціокультурної і інформаційним середовищем громадянського суспільства [22, с. 162].

У числі організаційних механізмів цього процесу розглядається:

- суспільно-державна парадигма розвитку соціальної сфери як відображення пріоритетів становлення громадянського суспільства в Україні;

- передача окремих функцій місцевого управління комерційним і некомерційним секторами;

- розподіл повноважень між секторами (державним, комерційним і некомерційним), формування гнучких організаційних структур (громадські об'єднання соціальної спрямованості, суспільно-державні структури, незалежні дослідницькі центри, організації на основі спільного засновництва, включаючи спеціалізовані кризові центри та ін.) [23, с. 21].

Висновки. Розглядаючи фінансово-економічні та ресурсні можливості взаємодії між інститутами громадянського суспільства, слід сфокусувати увагу на позитивній ролі інститутів держави в розвитку форм інвестиційної діяльності, залучення в соціальну сферу додаткових фінансових і матеріальних ресурсів, а також на координації спільної розробки програм і проектів [24].

Інституціоналізація відносин в громадянському суспільстві передбачає створення нормативно-правових умов, що дозволяють громадянам і громадським структурам стати активними учасниками процесів соціального розвитку, повноцінними партнерами держави. Для цього слід було б зосередити зусилля на розробці загальної стратегії і чітких принципів партнерства, створенні та просуванні механізмів інтеграції, подоланні неузгодженості дій, створенні сис-

теми вимірювання вкладу громадського сектора в соціально-економічний розвиток країни, правильної оцінки на державному рівні ролі громадського (третього) сектору як повноправного суб'єкта партнерських відносин [25, с. 11].

Позитивним впливом на якість такої взаємодії можуть стати піклувальні ради, координаційні та експертні ради при органах влади. Метою процесу громадської експертизи є встановлення відповідності між діяльністю органів влади і соціальними інтересами громадян, а також формування пропозицій щодо досягнення такої відповідності. Громадська експертиза повинна проводитися професійно підготовленими кадрами експертів як на замовлення органів влади, так і на замовлення недержавних організацій. Завданнями громадської експертизи прийняття документів є: формулювання аргументованих висновків про відповідність документів положенням соціально-економічної політики, цілям і задачам розвитку і функціонування громадянського суспільства; оцінка документів на предмет відповідності конституційним нормам, законним інтересам громадян і подання висновку про доцільність і допустимість їх реалізації; виявлення положень документів, що призводять до негативних соціальних наслідків, оцінка можливих масштабів такого впливу; внесення пропозицій щодо можливих рішень соціальної проблеми. У зв'язку з цим автор підтримує концептуальну модель організації громадської експертизи законопроектів та оформлення її результату у вигляді соціального паспорта.

Стаття надійшла до редакції: 23.01.2019

MECHANISMS OF RELATIONSHIPS AND INTERACTION OF PUBLIC ASSOCIATIONS WITH INSTITUTES OF THE GOVERNMENT AUTHORITIES

Anatolii Mykolaiets, PhD of Public Administration, Associate Professor Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine

It is noted that the diversity of forms of activity of public associations creates favorable conditions for dialogue between authorities and population, strengthening of social stability. The study of the problem allows us to conclude that positive dynamics in the activities of public associations. Effective interaction of active civil society and a strong state is an essential condition for the harmonious development of both. Of course, not all state and local authorities are interested in working with public entities. The development of forms of interaction between local governments and the public depends in many ways not so much on the socioeconomic status of local entities as on the level of institutionalization and social activity of the nonprofit sector itself. But the interaction between the authorities and other civil society institutions is a dynamically developing system consisting of the following sub-systems: the cultural-ideological subsystem, which is characterized by an active civic position; a management-legal sub-system that represents a rejection of the hierarchical control system open to democratic relations, the establishment of broad horizontal ties in the system of political networks; economic subsystem, which seeks to withdraw from monopoly, aimed at involving each able-bodied person in participation in the affairs of society.

It is determined that public associations, being the body representing the interests of different sectors of the population, interact with different institutions of state power. They work closely with the Verkhovna Rada of Ukraine on the expertise of socially significant documents on regional development and local self-government, actively cooperating with the Committee on State Building, Regional Policy and Local Self-Government of the Verkhovna Rada of Ukraine. Efforts are directed at solving the following main tasks: development of a general strategy for regional development; implementation of priority national projects in the regions. study of legal practice practice.

Proposed by considering financial-economic and resource possibilities of interaction between civil society institutions, focusing on the positive role of state institutions in developing investment activities, attracting additional financial and material resources to the social sphere, and coordinating the joint development of programs

and projects. Positive influence on the quality of such interaction can be guardianship councils, coordination and expert councils with the authorities. The purpose of the public examination process is to establish consistency between the activities of the authorities and the social interests of citizens, as well as to formulate proposals for achieving such compliance. Public expertise should be carried out by professionally trained experts at the request of the authorities as well as at the request of non-governmental organizations. The tasks of the public examination of acceptance of documents are: formulation of reasoned opinions on the compliance of documents with the provisions of socio-economic policy, goals and objectives of development and functioning of civil society; evaluation of documents on the subject of compliance with constitutional norms, legitimate interests of citizens and submission of opinion on the expediency and admissibility of their implementation; revealing of the provisions of documents leading to negative social consequences, estimation of possible scales of such influence; Making suggestions on possible solutions to a social problem. In this regard, the author supports the conceptual model of the organization of public examination of bills and the formulation of its result in the form of a social passport.

Keywords: *mechanism of interrelations and interaction of public associations, institutes of state power, public administration, socio-political development, public initiatives, cultural and ideological subsystems, civic position, administrative and legal subsystem, democratic relations.*

Received: 23.01.2019

References

1. Habermas J. (2000). Strukturni peretvorennia u sferi vidkrytosti: doslidzhennia katehorii hromadians'ke suspil'stvo [The structural transformation of the openness, civil society research category]. Lviv: Litopys [in Ukrainian].
2. Putnam R. (1996). Chtoby demokratija srobotala. Grazhdanskie tradicii v sovremennoj Italii [Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy]. Moscow: Ad Marginem [in Russian].

3. Statystychna informatsiia za osnovnymy napriamkamy diial'nosti HUYu ta terytorial'nykh orhaniv iustytysii z pytan' lehalizatsii ob'iednan' hromadian, derzhavnoi reiestratsii ZMI ta informatsijnykh ahentstv za I kvartal 2014. [Statistical information on the main activities Guyu and territorial justice on the legalization of citizens united, state registration of media and news agencies for I quarter 2014]. Retrieved from: <http://www.drsm.gov.ua/show/12734>

4. Latsyba, M.V., Shymchuk A.O. (2013). Yak rozumity novyj zakon "Pro hromads'ki ob'iednannia" [How to understand the new law "On Public Associations"]. Retrieved from: [www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013\(1\).pdf](http://www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013(1).pdf).

5. Tsili rozvytku tysiacholittia [The Millennium Development Goals]. Retrieved from: <http://ukraine2015.org.ua/tsili>.

6. Partnerstvo Vidkrytyj uriad [Open Government Partnership]. Retrieved from: <http://ogp.gov.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%83>.

7. Prezydent Ukrainy vetuvav Zakon Ukrainy "Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia". AMU vyslovliuie sturbovanist' [The President of Ukraine vetoed the Law of Ukraine "On Service in Local Self-Government Bodies". The AUC is concerned]. Retrieved from: <http://auc.org.ua/novyna/prezydent-ukrayiny-vetuvav-zakon-ukrayiny-pro-sluzhbu-v-organah-miscevogo-samovriaduvannia>.

8. Prohrama dlia Ukrainy z rozshyrennia prav i mozhlyvostej na mistsevomu rivni, pidzvitnosti ta rozvytku "U-LEAD z Yevropoiu" [The program for Ukraine on empowerment at the local level, accountability and development of "U-LEAD with Europe"]. Retrieved from: <http://donors.decentralization.gov.ua/project/u-lead>.

9. Ukaz Prezydenta Ukrainy "Pro pershocherhovi zakhody z rozvytku mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini na 2017 rik" pryjniatyj 07.12.2016 r. # 545/2016 [Decree of the President of Ukraine "On Priority Measures for the Development of Local Self-Government in Ukraine for 2017" Property from December 7, 2016 # 545/2016"]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/545/2016>.

10. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy "Deiaki pytannia realizatsii Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorial'noi orhanizatsii vlady v Ukraini" pryjniate 22.09.2016 r. # 688-r. [The order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some issues of implementation of the Concept for the reform of local self-government and territorial organization

of power in Ukraine” Property from September 22, 2016, # 688-p.”. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249350402>.

11. Osnovni tendentsii ta problemy realizatsii “Natsional’noi stratehii sprianni rozvytku hromadians’koho suspil’sstva v Ukraini na 2016-2020 roky” [Main Trends and Problems of Implementation of the “National Strategy for Promoting the Development of Civil Society in Ukraine for 2016-2020”]. Retrieved from: <http://www.niss.gov.ua/articles/2474/>

12. Hobbes, T. (2001). *Leviatan, ili Materija, forma i vlast’ gosudarstva cerkovnogo i grazhdans’kogo* [Leviathan, or Matter, the form and power of the church and civilian state]. Moscow [in Russian].

13. Sajt blahodijnogo fondu Tvorchyj tsentr TTsK [The site of Creative Center]. Retrieved from: <http://ccc-tck.org.ua>.

14. Freedom in the World 2015. Retrieved from: <https://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/ukraine>.

15. Wallerstein, I. (2006). *Mirosistemnyj analiz: Vvedenie* [World System Analysis: Introduction]. Moscow [in Russian].

16. Zakon Ukrainy “Pro profesijni spilky, ikh prava ta harantii diial’nosti” vid 15.09.1999 r. No 1045-XIV [Law of Ukraine “On trade unions, their rights and guarantees of activity: dated September 15, 1999 # 1045-XIV]. Information from the Verkhovna Rada of Ukraine, vol. 45, Art. 397.

17. Molodtsov, O.V. (2012). *Asotsiatsii orhaniv mistsevoho samovriaduvannia iak sub’iekty lobiuvannia* [Associations of local self-government bodies as subjects of lobbying]. *Aktual’ni problemy derzhavnogo upravlinnia – Actual problems of public administration*. 1 (7), pp. 183–192.

18. Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy “Pro Rekomendatsii parlaments’kykh slukhan’ na temu: “Stan dotrymannia prav vnutrishn’o peremischenykh osib ta hromadian Ukrainy, iaki prozhyvaiut’ na tymchasovo okupovaniy terytorii Ukrainy ta na tymchasovo nekontrol’ovaniy terytorii v zoni provedennia antyterorystychnoi operatsii” vid 31.03.2016 r. # 1074-VIII [Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine “About the recommendations of the parliament hearings on the topic: “The state of observance of the rights of internally displaced persons and citizens of Ukraine residing in the temporarily occupied territory of Ukraine and temporarily uncontrolled territory in the area of antiterrorist operation”. March 31, 2016, # 1074-VIII] Information from the Verkhovna Rada of Ukraine, vol. 18. Art. 203.

19. Bashtannik, V.V. (2002). *Derzhavne upravlinnia v systemi vladno-partijnoi vzaiemodii* [State administration in the system of powerparty interaction]. Extended abstract of candidate’s thesis. Kyiv [in Ukrainian].

20. Bobro, A. (2002). Dosvid realizatsii funktsii zabezpechennia zv'iazkiv uriadiv z hromads'kistiu v krainakh Yevropejs'koho Soiuzu i SShA ta napriamy vykorystannia joho v Ukraini [The Experience of Implementing the Functioning of Government Relations with the Public in the Countries of the European Union and the USA and the Directions of Its Use in Ukraine] Materialy naukprakt. konferencii Formuvannya demokratychnoho ta efektyvnoho derzhavnogo upravlinnya v Ukraini [Conference Proceedings of the International Conference "Formation of Democratic and Effective Public Administration in Ukraine"]. Kyiv (pp. 305-312).

21. Datsij, N.V. (2015). Svitovyj dosvid stanovlennia i rozvytku hromadians'koho suspil'stva i sotsial'noi derzhavy [World experience of the formation and development of civil society and social state]. Visnyk Natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrainy. 4 (1), pp. 25-34.

22. Kononenko, M.M. (2007). Sotsial'na solidarnist': vytoky, zmist ta znachennia dlia efektyvnoi vzaiemodii mistsevoi vlady z hromadianamy [Social solidarity: origins, content and significance for effective interaction of local authorities with citizens]. Aktual'ni problemy derzhavnogo upravlinnya. 2 (32), pp. 160-167.

23. Ladichenko, V. (2016). Problemy vzaiemodii derzhavy i hromadians'koho suspil'stva [Problems of State and Civil Society Interaction]. Publichne pravo. 4 (24), pp. 18-25.

24. Lendiel, M. (2014). Suchasni metodolohichni pidkhody do doslidzhennia lokal'nykh politychnykh protsesiv (na prykladi krain Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy) [Modern methodological approaches to the study of local political processes (for example, the countries of Central and Eastern Europe)]. Byuleten filosofiya. Vol. 1. Retrieved from: http://filos.lnu.edu.ua/bulletin_philosophy/ua/docs/visnyk01/articles/lendiel.pdf.

25. Misyura, V.Ya. (2006). Osoblyvosti vzaiemodii politychnykh partij ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v rozbudovi hromadians'koho suspil'stva v Ukraini (derzhavno-upravlins'kyj aspekt) [Peculiarities of the interaction of political parties and local selfgovernment bodies in the development of civil society in Ukraine (statemanagement aspect)]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

Відомості про авторів / Information about the Author

Миколасць Анатолій Петрович: Міжрегіональна академія управління персоналом: вул. Фрометівська 2, м. Київ, 03039 Україна

Mykolaiets Anatolii: Interregional Academy of Personnel Management: Frometivska str., 2, Kyiv, 03039, Ukraine

ORCID.ORG./0000-0003-2580-0736

E-mail: rvps@ukr.net

УДК 005.95:005.92]:355

DOI: 10.34132/pard2019.03.08